

การพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

THE DEVELOPMENT OF STUDENT TEACHER CENTER SYSTEM OF PATUMWAN DEMONSTRATION SCHOOL

ชีวัน เขียววิจิตร^{1*} พงศพิชญ์ แก้วกุลธร² พีรณัฐ ธีรอรธร³ พรพรรณ เสริมพงษ์พันธ์⁴ พงศธร นันทนเศ⁵

Cheewan Khieovichit^{1*} Pongsapich Kaewkulthorn² Peeranuch Dhira-art³

Phornpan Sermpongpan⁴ Pongsathorn Nuntathanate⁵

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ประเทศไทย

Patumwan Demonstration School, Srinakharinwirot University, Thailand

*Corresponding Author E-mail : cheewan_bum@hotmail.com

Received: June 07, 2023; Revised: June 30, 2023; Accepted: July 06, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน 2) เพื่อพัฒนาระบบศูนย์ฝึกฯ 3) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของระบบศูนย์ฝึกฯ และ 4) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของระบบศูนย์ฝึกฯ วิจัยดำเนินงานแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาระบบศูนย์ฝึกฯ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มศว อาจารย์โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คัดเลือกแบบเจาะจง 15 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบศูนย์ฝึกฯ มี 2 ขั้นตอน คือ 1) การพัฒนาระบบศูนย์ฝึกฯ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มศว อาจารย์โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร ฝ่ายมัธยม ฝ่ายประถม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คัดเลือกแบบเจาะจง 12 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา 2) จัดทำคู่มือการใช้ฯ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 7 ท่าน คัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินประสิทธิภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระยะที่ 3 การหาประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของระบบศูนย์ฝึกฯ มี 2 ขั้นตอน คือ 1) การทดลองใช้ระบบศูนย์ฝึกฯ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูพี่เลี้ยง คัดเลือกแบบเจาะจง 50 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ โครงการฝึกอบรมศักยภาพครูพี่เลี้ยง แบบทดสอบวัดความรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงที่มีต่อระบบฯ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สูตร E1/E2 เกณฑ์ 80/80 และค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2) การหาประสิทธิผลของระบบศูนย์ฝึกฯ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินความสามารถของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการจัดการเรียนรู้ภายหลังการให้คำปรึกษาและการสอนงานจากครูพี่เลี้ยง กลุ่มเป้าหมายเป็นอาจารย์พี่เลี้ยง 50 คน อาจารย์นิเทศ 50 คน และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 50 คน ใช้การสุ่มอย่างง่าย

และแบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของครูพี่เลี้ยง กลุ่มเป้าหมายเป็นนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ปฏิบัติงานในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ใช้การสุ่มอย่างง่าย 50 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาได้แก่ ระบบและกระบวนการทำงานที่ไม่ครบถ้วนชัดเจน ส่งผลให้การประสานงานภายในไม่ราบรื่น ดังนั้นการพัฒนาระบบศูนย์ฝึกฯ จะทำให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้ได้ข้อสรุปโครงสร้างระบบศูนย์ฝึกฯ ที่สอดคล้องกับระบบงานเดิม โดยฝ่ายสำนักงานวิจัย นิเทศและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นหน่วยประสานงานการรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 ที่เข้ามาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียน และส่งต่อฝ่ายงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งมีหน้าที่ประสานงานอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทุกสถาบัน ซึ่งในกระบวนการฝึกฯ นั้น อาจารย์พี่เลี้ยงและนิสิตฯ จะต้องได้รับการพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ พร้อมทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งฝ่ายงานนิเทศ และพัฒนาวิชาชีพครู จะเป็นผู้ประสานงานและดำเนินการจัดอบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่ครูพี่เลี้ยงในการดูแลนิสิต ส่งเสริมพัฒนานิสิตให้เป็นครูมืออาชีพ และสามารถนำปัญหาการจัดการเรียนรู้สู่งานวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งฝ่ายวิจัยทางการศึกษา จะเป็นฝ่ายพัฒนาต่อยอดกระบวนการทำวิจัยให้แก่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์ บุคลากรในโรงเรียนต่อไป ผลการหาประสิทธิภาพของระบบศูนย์ฝึกฯ ได้ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 84.13 และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 84.17 แสดงว่าระบบศูนย์ฝึกฯ สามารถนำไปใช้งานได้ คู่มือการใช้ระบบศูนย์ฝึกฯ ที่สร้างขึ้นมีผลการประเมินอยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่สุด และอาจารย์พี่เลี้ยงมีความพึงพอใจต่อระบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การหาประสิทธิภาพของระบบศูนย์ฝึกฯ พบว่านิสิตที่ผ่านการดูแลและให้คำปรึกษาจากอาจารย์พี่เลี้ยงมีความสามารถการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์ของอาจารย์พี่เลี้ยงตามระบบที่พัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนา การพัฒนาระบบ ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study problems and needs of involved people to the development of teaching professional experience training center system of Patumwan Demonstration School, 2) develop the teaching professional experience training center system, and 3) study the efficiency of the teaching professional experience training center system and 4) study the effectiveness of the teaching professional experience training center system. The research was conducted in 3 stages. For phase 1, the study of problems and needs of involved people to the development of teaching professional experience training center system. The target group included Dean, Deputy Dean in Academic Section Faculty of Education, Srinakarinwirot University, teachers of Patumwan Demonstration School and 15 involved people by purposive sampling. The research instrument was an In-depth interview. The data were analyzed by using content analysis. Phase 2 was the development of the teaching professional experience training center system, which consists of 2 steps as following: 1) the development of the teaching professional experience training center system, which has been conducted with the target group namely included Dean, Deputy Dean in Academic Section Faculty of Education, Srinakarinwirot University, teachers of Patumwan Demonstration School, Srinakarinwirot University Prasarnmit Demonstration School and Prasarnmit Demonstration School (Elementary) and 12 involved people chosen by

purposive sampling. The instrument was focus group discussion. The data were analyzed by using content analysis. 2) Creating the manual for using the teaching professional experience training center system. The target group included 7 experts in the teaching professional experience training chosen by purposive sampling. The instrument was the evaluation form of the efficiency. The data were analyzed using mean and standard deviation. Phase 3 was the verification of the efficiency and the effectiveness of the teaching professional experience training center system, which consists of 2 steps as following: 1) the experiment of using the teaching professional experience training center system. The target group included 50 supervising teachers chosen by purposive sampling. The instruments were the supervising teachers potential training, knowledge assessment exam and satisfaction questionnaire of supervising teachers toward the teaching professional experience training center system. The data were collected by using E1/E2, criterion 80/80 and mean and standard deviation. 2) The verification of the effectiveness of the data were analyzed using mean and standard deviation. The instrument was evaluation form of student teacher's ability in learning management after giving consulting and field work experience by supervising teachers. The target group included 50 supervising teachers, 50 university supervisors and 50 Student teachers. The data was collected by using simple random sampling and satisfaction questionnaire toward the field work experience by the supervising teachers. The target group included 50 student teachers in semester 2 academic year 2021 by using simple random sampling and the data were analyzed using mean and standard deviation. The findings of the study demonstrated that the system and working process were not completed, which was the cause of unsmooth internal coordination. From this reason, the development of the teaching professional experience training center system will connect basic information in order to cause the structure of the teaching professional experience training center system, which conforms to the previous system. The department of Research, Teaching Supervision and the Field work Experience of Student Teacher has the duty to coordinate to have first – fourth year student teacher to have teaching professional experience training in school. Moreover the section of professional teacher training coordinates with the supervising teachers, university supervisors and student teachers from variety of institutes and universities. During the training, the supervising teachers and student teachers attained the professional development and professional ethics of teachers training projects by managing of the department. Furthermore the department provided seminars for professional training ability for supervising teachers, training for supporting student teacher to be professional teacher and be able to bring teaching problems to conduct to classroom action research. The section of educational research has the duty to develop research processes for student teachers, teachers and officers in school. The results of the efficiency verification were the process efficiency (E1) was equal to 84.13 and the result efficiency (E2) was equal to 84.17. These results were shown that the teaching professional experience training center system can be used. The developed manual was suitable at a very good level. And the supervising teachers have overall satisfaction toward the teaching professional experience training center system at a very good level. The effectiveness verification was shown that student teacher, who had been trained by the supervising teachers have overall

learning management ability at a good level and have overall satisfaction toward the field work experience by the supervising teachers from the developed teaching professional experience training center system at a good level.

Keywords: Development, The Development System, Teaching Professional Experience Training, Teaching Professional Experience Training Center System, Patumwan Demonstration School

บทนำ

ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนาครู พ.ศ. 2560 - 2574 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) โดยยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตครูต้องผลิตครูให้มีสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้ร่วมกับเด็ก มีเครื่องมือการสอนที่ทันสมัย อีกทั้งมีแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการผลิตครู โดยเชื่อมโยงสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และหลักสูตรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูของคุรุสภาและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จัดทำหลักสูตรการผลิตครูที่ให้ความสำคัญทั้งวิชาที่สอน (Subject) และเทคนิคการสอน (Pedagogy) อันจะเป็นประโยชน์สำหรับนิสิต/นักศึกษาในการเตรียมความพร้อมทางพฤติกรรมทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของบุคลิกภาพ สติปัญญา เจตคติ ที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อที่จะออกไปประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่เกิดประสิทธิผลต่อสังคม (ศิลป์ชัย พูลคล้าย, 2562: 3) ซึ่งจำเป็นต้องมีระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ รักชนก ไสภพิศ (2553: 2) ที่กล่าวถึง ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพว่า เป็นการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษากับการฝึกปฏิบัติงานจริงเต็มเวลา ซึ่งจะช่วยให้ นิสิต/นักศึกษามีโอกาสในการประยุกต์ความรู้ ทักษะการทำงาน และทักษะเฉพาะที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ ได้รู้จักชีวิตจริงของการทำงานก่อนสำเร็จการศึกษา และเป็นแนวทางที่สำคัญที่ทำให้ นิสิต/นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้จริง มีความสามารถในการปรับตัว แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในงาน และองค์การทำให้มีความพร้อมมากที่สุดเมื่อสำเร็จการศึกษา

ระบบ (system) หมายถึง องค์ประกอบหลายองค์ประกอบมารวมกันเป็นโครงสร้างที่แน่นอน มีเส้นโยงแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบอย่างเป็นระเบียบระบบ องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบทำงานเป็นอิสระแต่มีปฏิสัมพันธ์กันเกี่ยวเนื่องต่อกัน การจัดการระบบ (Systems approach) เป็นการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานและการแก้ปัญหา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานด้วยการรวบรวมข้อมูลกำหนดองค์ประกอบ ภาระหน้าที่ ความสัมพันธ์ ปฏิสัมพันธ์ ปัจจัยเกื้อหนุน ครอบคลุมขอบข่าย 1) สภาพแวดล้อมที่เป็นบริบท 2) ปัจจัยนำเข้า 3) กระบวนการผลลัพธ์ และ 4) ผลย้อนกลับเพื่อควบคุมและปรับปรุง (วาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2554) นอกจากนี้ Barney (2012) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความสามารถขององค์กรเกี่ยวกับระบบการทำงานเป็นกระบวนการและการปฏิบัติงานประจำขององค์กรที่เกิดจากการผสมผสานทรัพยากรต่างๆ ความรู้ ทักษะของพนักงานหรือสมาชิกแต่ละคนรวมถึงการบริหารจัดการทั่วไปจึงเป็นกระบวนการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานที่กระทำซ้ำแล้วซ้ำอีกจนเกิดเป็นระบบการทำงานที่มีความสมบูรณ์ ระบบขององค์กรเป็นการปฏิบัติงานประจำเป็นกิจกรรมที่กระทำโดยปกติและมีรูปแบบกิจกรรมที่คาดเดาได้ เป็นกิจกรรมที่เกิดจากการประสานความร่วมมือระหว่างบุคลากรในองค์กร ซึ่งหากมองในภาพรวมของทั้งองค์กรจะเห็นความเชื่อมโยงการปฏิบัติงานของฝ่ายงานต่าง ๆ (Eggert, Thiesbrummel & Deutscher, 2015) ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระบบการศึกษาของไทยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ นิสิต/นักศึกษาได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงของการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ (เล็กฤทัย ชันทองชัย, 2561: 17) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เด่นชัย สมปอง (2557: 68) กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาให้มีระบบ มีหลักเกณฑ์เพื่อสร้างความพร้อมในการปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐาน เพื่อดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นววรรณ ถกจตุรัส

(2560) เรื่อง การจัดระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การจัดระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยี ในด้านการเตรียมการและดำเนินงานในขั้นก่อนฝึก ระหว่างฝึกและสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นระบบที่มีมาตรฐานเป็นแนวทางให้ผู้ใช้งานสามารถนำไปใช้งานได้จริงทำให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีประสิทธิภาพ และผู้ใช้งานการจัดระบบฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความพึงพอใจในระดับมาก ดังนั้นศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงจำเป็นต้องมีระบบที่ดีเป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิต/นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้มีโอกาสในการเรียนรู้สภาพความเป็นจริง รวมถึงการปฏิบัติงานของครูทั้งหมดเสมือนครูประจำการคนหนึ่ง และเป็นกระบวนการภาคปฏิบัติที่จะช่วยเสริมสร้างให้เป็นผู้ที่มีความรักความศรัทธาต่อวิชาชีพครู มีความสามารถที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุญเกื้อ ครูคำ, 2559: 93)

แผนกลยุทธ์ 4 ปี (พ.ศ 2564 – 2567) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คือ การพัฒนาโรงเรียนสาธิตเป็นศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพต้นแบบ เพื่อเตรียมนิสิต/นักศึกษา และครูในโรงเรียนให้มีความสามารถปฏิบัติงานในสถานการณืจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและก้าวสู่วิชาชีพครูอย่างก้าวหน้าและมั่นใจ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เป็นหน้าที่และภาระงานของฝ่ายวิจัย นิเทศและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งได้มีการแบ่งหน้าที่และภาระงานเพื่อสนับสนุนกระบวนการทำงานของฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ถึงแม้จะมีฝ่ายงานที่รับผิดชอบในศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแล้วก็ตาม จากการศึกษาสภาพปัญหาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบางท่านยังขาดความเข้าใจในระบบ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมทั้งโครงสร้างของระบบศูนย์ฝึกฯ และไม่มีเอกสารหลักฐานที่แสดงขั้นตอนกระบวนการในการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งการพัฒนา ระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถรองรับปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ (ชีวัน เขียววิจิตร, 2560) ดังนั้นการที่จะพัฒนาระบบศูนย์ฝึกฯ ให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพต้องเริ่มที่การกำหนดบทบาทภาระหน้าที่ของงานแต่ละฝ่ายให้มีความสอดคล้องส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการปฏิบัติงานเอื้อซึ่งกันและกันเพื่อขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

จากเหตุผลและปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย นิเทศ และฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้สามารถเป็นต้นแบบที่ดี มีมาตรฐานและมีความชัดเจนในกระบวนการทำงาน อาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงมีระบบการนิเทศ กำกับติดตามและดูแลนิสิต/นักศึกษาฝึกสอน ไปในทิศทางเดียวกัน มีขั้นตอนการปฏิบัติงานภายในศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สามารถพัฒนานิสิต/นักศึกษาฝึกสอนให้มีคุณสมบัติเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และเป็นไปตามมาตรฐานบัณฑิตที่คุรุสภากำหนด ส่งผลต่อการผลิตครูที่สอนดีมีคุณภาพ เพื่อก้าวสู่วิชาชีพครู เป็นครูมืออาชีพ ตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างคนไทยรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพและเป็นอนาคตของประเทศชาติต่อไป

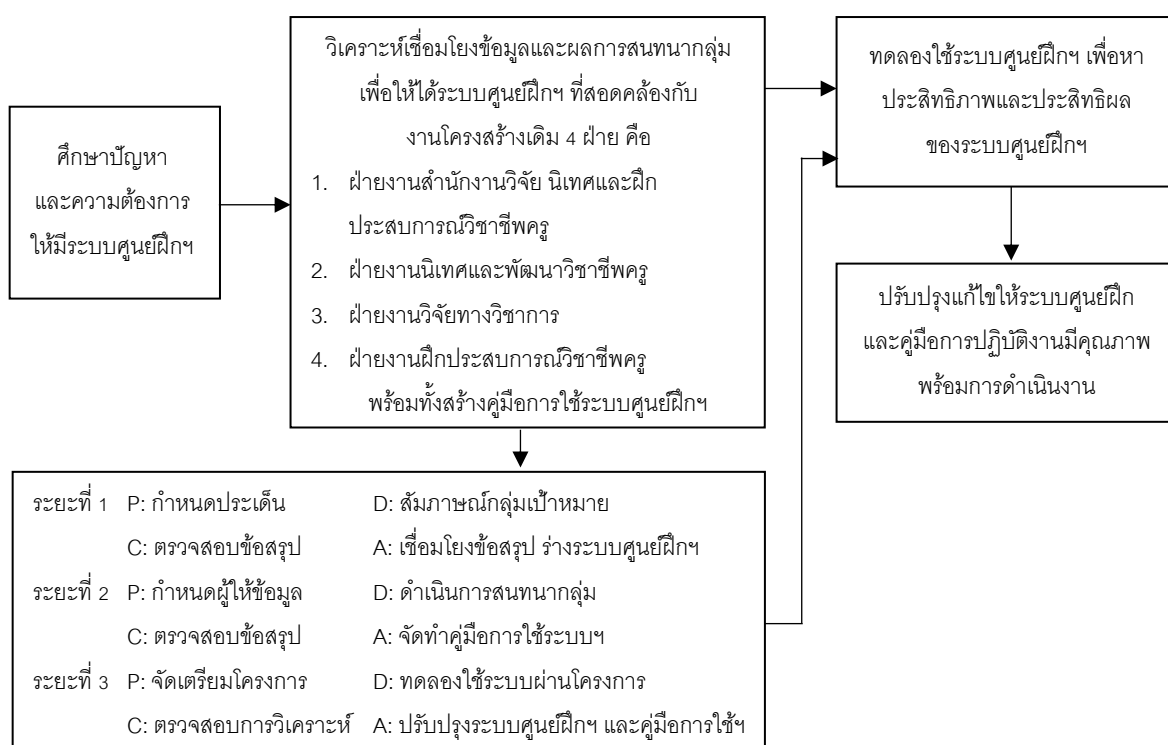
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
2. เพื่อพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

4. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยของ อกนิษฐ นิติวิสิฐกร (2553), ภิญโญ โพธิ์กลาง (2551) และ นิศาชล วุฒิสาร (2556) โดยนำวงจรเดมมิง (PDCA) ตามแนวคิดของ เอดวาร์ด เดมมิง (W.Edwards Deming, 1991; อ้างถึงใน สุเทพ ไชยวุฒิ, 2560, 17-18) มาใช้ในการศึกษาและพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการวางแผน (Plan) 2) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Do) 3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) และ 4) ขั้นการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยมีกรอบการดำเนินงาน ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการศึกษาเรื่องการพัฒนาและพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 15 คน คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ปฏิบัติงานและมีส่วนได้ส่วนเสียกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์

เชิงลึก (In-depth Interview) ประเด็นคำถามประกอบด้วย 1) สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานของศูนย์ฝึกฯ เป็นอย่างไร 2) โครงสร้างของระบบศูนย์ฝึกฯ มีปัญหาเรื่องอะไรบ้างในด้านกระบวนการ ด้านเอกสาร ด้านการพัฒนาศักยภาพอาจารย์พี่เลี้ยง ด้านจำนวนอาจารย์พี่เลี้ยง 3) ปัญหาด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างไรในด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความเข้าใจในระบบงาน โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญทั้งความเที่ยงตรง ด้านเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ และโครงสร้าง (Construct Validity) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ตามแนวคิดของ ออแกนิซึ่ม นิติวิสิฐฐานกร (2553), ภิญญ โพรักกลาง (2551) และ นิศาชล ภูมิสาร (2556) โดยนำวงจร เดมมิง (PDCA) ตามแนวคิดของ เอดวาร์ด เดมมิง (Edwards Deming, 1991) 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการวางแผน (Plan) 2) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Do) 3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) และ 4) ขั้นการปรับปรุงแก้ไข (Act) มาใช้ในกระบวนการพัฒนาระบบ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน และประธานมิตร ฝ่ายมัธยม ฝ่ายประถม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการบริหารทั้ง 4 ฝ่ายงาน จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยเชื่อมโยงข้อมูลใน ระยะที่ 1 มาสังเคราะห์ให้ได้ประเด็นสำคัญในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย 1) ส่วนประกอบหลักของระบบศูนย์ฝึกฯ 2) องค์ประกอบระบบการดำเนินงาน 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการใช้งานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 4) ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น เพื่อให้ได้โครงสร้างระบบศูนย์ฝึกฯ ที่สอดคล้องกับโครงสร้างฝ่ายงานเดิม โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญทั้งความเที่ยงตรง ด้านเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ และโครงสร้าง (Construct Validity) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำคู่มือการใช้ระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจากสถานศึกษาหรือสถาบันอุดมศึกษา ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีประสบการณ์และทักษะการเป็นอาจารย์พี่เลี้ยงในโรงเรียนและมีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี จำนวน 7 ท่าน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อคู่มือการใช้ระบบศูนย์ฝึกฯ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการและวัตถุประสงค์ ด้านเนื้อหา ด้านฝ่ายงานวิจัยทางการศึกษา ด้านฝ่ายงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านฝ่ายงานนิเทศและพัฒนาวิชาชีพ และด้านฝ่ายสำนักงานวิจัยนิเทศและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .845 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 3 การหาประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพศูนย์ฝึกฯ โดยการทดลองใช้ระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ อาจารย์พี่เลี้ยง คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูพี่เลี้ยงนิสิตในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 50

คน โดยใช้โครงการฝึกอบรมศักยภาพครูพี่เลี้ยงเป็นฐานประเมินประสิทธิภาพของระบบศูนย์ฝึกฯ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือมีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.267 – 0.900 และค่าอำนาจจำแนก (R) ระหว่าง 0.200 – 0.667 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.883 และแบบสอบถามความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงที่มีต่อระบบศูนย์ฝึกฯ ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.867 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสูตร E1/E2 ใช้เกณฑ์ 80/80 (สมนึก ภัททิยธนี, 2544: 221) โดย E1 คะแนนความสามารถในการใช้ระบบของอาจารย์พี่เลี้ยง E2 คะแนนความรู้การเป็นอาจารย์พี่เลี้ยง และสถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 การหาประสิทธิผลของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน โดยให้อาจารย์พี่เลี้ยงที่ผ่านการทดลองใช้ระบบศูนย์ฝึกฯ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้กับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินความสามารถของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการจัดการเรียนรู้ภายหลังการให้คำปรึกษาและการสอนงานจากอาจารย์พี่เลี้ยง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.898 เป็นการประเมินแบบสามเ้าโดยอาจารย์พี่เลี้ยง 50 คน อาจารย์นิเทศ 50 คน และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 50 คน ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ปฏิบัติงานในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 และแบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของอาจารย์พี่เลี้ยง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.897 กลุ่มเป้าหมายเป็นนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 50 คน ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกนิสิตที่ปฏิบัติงานในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการสร้างระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน สรุปได้ว่า โครงสร้างของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ยังขาดระบบและกระบวนการปฏิบัติงานภายในศูนย์ฝึกที่ชัดเจน การประสานงานกับอาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังไม่ราบรื่นเท่าที่ควร กระบวนการทำงานภายในศูนย์ฝึกฯ ยังทำงานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านการพัฒนาครูพี่เลี้ยง การดำเนินการควรมี การเตรียมความพร้อมให้แก่อาจารย์พี่เลี้ยง โดยจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของอาจารย์พี่เลี้ยงในด้านความรู้ ทักษะการนิเทศ สามารถให้คำปรึกษาและการทำวิจัยในชั้นเรียนให้แก่นิสิตฯ ได้เป็นอย่างดี ให้เป็นรูปธรรม และควรจัดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้อาจารย์พี่เลี้ยงได้ตระหนักถึงความเป็นครู พร้อมทั้งนำความรู้และประสบการณ์มาถ่ายทอดให้แก่นิสิตฯ เพื่อปลูกฝังให้นิสิตฯ เกิดความรัก ความภูมิใจ ความศรัทธาในวิชาชีพ มีความรักในสถาบันที่เข้ามารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และเกิดทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ต่ออาจารย์พี่เลี้ยง ตลอดจนนักเรียนที่ตนปฏิบัติการสอน ความแตกต่างในเรื่องทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และการประสานงานรวมถึงการจัดการภายในโรงเรียน ดังนั้นหากพัฒนาศูนย์ฝึกฯ ให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน เช่น บุคลากรต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการเป็นครูพี่เลี้ยง สามารถให้คำปรึกษาหรือชี้แนะแก่นิสิตฯ ได้ รวมทั้งการทำงานเป็นทีม การจัดสรรงบประมาณใน การจัดกิจกรรม และที่สำคัญที่สุดคือทัศนคติของผู้บริหาร ที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาศูนย์ฝึกฯ ให้มีระบบที่ดีที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่เข้ามาใช้บริการ

2. ผลการพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งเกิดจากการเชื่อมโยงข้อมูลพื้นฐานทำให้ได้ข้อสรุปโครงสร้างระบบศูนย์ฝึกฯ ที่สอดคล้องกับระบบงานเดิม ประกอบด้วย 4 ฝ่ายงาน ที่มีผู้รับผิดชอบงานและมีภาระหน้าที่

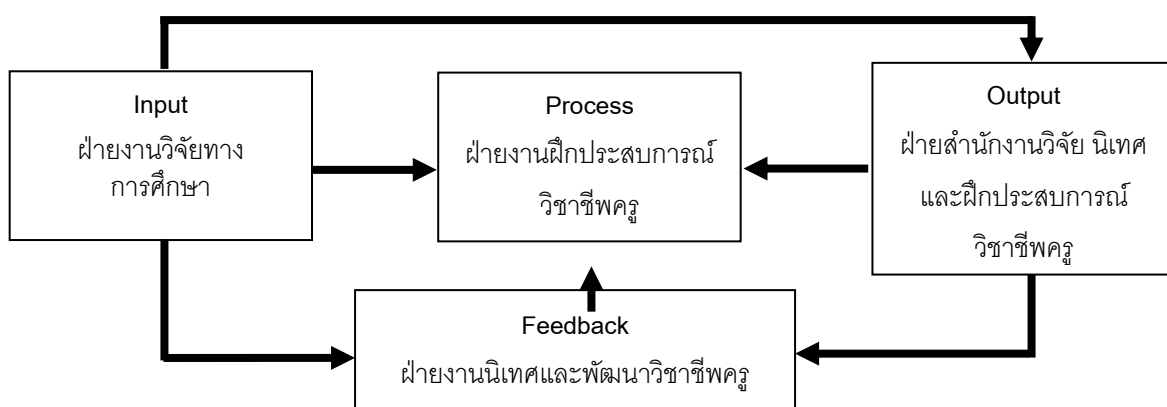
รับผิดชอบของงานแต่ละฝ่ายที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้มีการดำเนินงานภายใต้ศูนย์ฝึกฯ ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายฝ่ายงานทั้ง 4 ฝ่ายทำงานสัมพันธ์เชื่อมโยงกันดังภาพที่ 2 ดังนี้

2.1 ฝ่ายงานวิจัยทางการศึกษา มีหัวหน้างานวิจัยทางการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน การผลิตผลงานวิจัย เอกสารบทความในการขอตำแหน่งทางวิชาการ อำนวยความสะดวกด้านงบประมาณการวิจัย เผยแพร่ ผลงานวิจัยและตีพิมพ์บทความทางวิชาการ จัดการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยแก่นบุคลากรและนิสิตฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู และจัดระบบสารสนเทศภายในศูนย์ฝึกฯ

2.2 ฝ่ายงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีหัวหน้างานฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นผู้รับผิดชอบ ทำหน้าที่ ประสานงานกับหน่วยงานที่ส่งนิสิตมาปฏิบัติการสอน ประสานงานอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศ กำกับติดตามดูแลนิสิต ฯ รวมทั้งผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สร้างความตระหนักแก่อาจารย์พี่เลี้ยงในการให้คำปรึกษาและสอนงานแก่นิสิตฯ อย่างเป็นกัลยาณมิตร ประชุมวางแผนการสอนนิสิตฯ ร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ปัจฉิมนิเทศ และจัดประชุมนิสิตฯ ประจำเดือน วิเคราะห์ผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิต จัดกิจกรรมสัมพันธ์นิสิต ก่อนการฝึกฯ

2.3 ฝ่ายงานนิเทศและพัฒนาวิชาชีพครู มีหัวหน้างานฝ่ายนิเทศและพัฒนาวิชาชีพครูเป็นผู้รับผิดชอบ ทำหน้าที่ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครู ได้แก่ จัดอบรม สัมมนา ฝึกปฏิบัติการศึกษาดูงาน ประสานงานกับองค์กรหรือ หน่วยงานภายนอก สนับสนุนการนิเทศ การจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของอาจารย์พี่เลี้ยง สร้างความตระหนักใน บทบาทหน้าที่อาจารย์พี่เลี้ยง จัดสรรอาจารย์พี่เลี้ยงให้เหมาะสมกับนิสิต พัฒนาและสร้างสรรคอาจารย์ พี่เลี้ยงต้นแบบ จัดกิจกรรมและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู ส่งเสริมสนับสนุนให้นิสิตถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การจัดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ฝ่ายสำนักงานวิจัย นิเทศและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีหัวหน้างานฝ่ายวิจัย นิเทศและฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู เป็นผู้รับผิดชอบ ทำหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่งานธุรการและเลขานุการ สรุปผลการดำเนินงานและโครงการของฝ่าย จัดทำรายงานประเมินตนเองและรายงานประจำปี อำนวยความสะดวกและติดต่อประสานงานทุกด้านที่เกี่ยวกับการฝึกฯ จัดเตรียมระบบฐานข้อมูล จัดทำคู่มือการสอนรายวิชาฝึกปฏิบัติการสอน ศษ 191 – 491 (โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน) และ สื่อ ฯลฯ จัดเวลาและตารางการสอนของนิสิตฯ ติดต่อดูประสานงานครูพี่เลี้ยง นิสิตฯ และผู้ที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน

ภาพที่ 2 ระบบการทำงานของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

3. ผลการหาประสิทธิภาพของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ดังนี้

ประสิทธิภาพของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ได้ ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) ระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เท่ากับ 81.13 และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E2) ของ ระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เท่ากับ 84.17 (ตารางที่ 1) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80/80 ซึ่งแปลความได้ว่า อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในระบบงานของศูนย์ฝึกฯ ระบบศูนย์ฝึกฯ ช่วยให้อาจารย์ที่เลี้ยงสามารถฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูให้กับนิสิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูด้านความรู้ ทักษะการปฏิบัติ เพื่อก้าวสู่ วิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
E1	100	2434	81.13	81.13
E2	40	1010	33.67	84.17

3.2 ประสิทธิภาพของคู่มือการใช้ระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน โดยภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านหลักการและวัตถุประสงค์มีคะแนนการประเมินสูงสุด ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.30) สรุปได้ว่า คู่มือการใช้มีความชัดเจนถูกต้องในทุกองค์ประกอบ แนวทางการปฏิบัติในการนำไปใช้ แสดงถึงความคาดหวังที่ต้องการให้ผู้ใช้นำไปใช้ได้อย่างแท้จริง เงื่อนไขรายละเอียดในการใช้ระบบศูนย์ฝึกฯ มีการ อธิบายชัดเจน บ่งบอกถึงข้อกำหนดที่ผู้ใช้อย่างผู้สอนต้องพิจารณา เพื่อให้ผลการใช้รูปแบบถูกต้อง ช่วยลดความผิดพลาดในการ ปฏิบัติงานได้ รวมถึงมีปัจจัยสนับสนุนการใช้คู่มือเตรียมพร้อมที่จะนำคู่มือการใช้ไปใช้ได้อย่างได้ผล

3.3 ความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงที่มีต่อระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อระบบศูนย์ฝึกฯ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.32) อันดับแรก คือ มีคู่มือการใช้ระบบศูนย์ฝึกฯ ประกอบทำให้สามารถปฏิบัติตามได้ ง่าย รองลงมาคือ วิธีการใช้งานง่ายและสะดวกต่อการใช้ และใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการฝึกสอนได้ สรุปได้ว่า การที่ระบบ ศูนย์ฝึกฯ มีคู่มือการใช้ประกอบให้กับอาจารย์พี่เลี้ยง ทำให้อาจารย์พี่เลี้ยงมีความเข้าใจระบบงานภายในศูนย์ฝึกฯ สามารถ ปฏิบัติได้ง่าย สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

4. ผลการหาประสิทธิผลของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ดังนี้

4.1 ประสิทธิภาพผลความสามารถของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนรู้ภายหลังการให้คำปรึกษา และการสอนงานจากอาจารย์พี่เลี้ยง โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ผลการประเมินตนเองของนิสิตใน ภาพรวมมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้ดีมาก ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.51) คือ จัดการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนาด้านทักษะ พิสัย และนำเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ มาใช้ และออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด ผลการประเมินโดยอาจารย์พี่เลี้ยงในภาพรวมมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้ดีมาก ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.56) คือ จัดการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย การทำวิจัยใน ชั้นเรียน และออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ผลการประเมินโดยอาจารย์นิเทศในภาพรวมมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้ดีมาก

($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.37) คือ นำเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ มาใช้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการทำวิจัยในชั้นเรียน จากผลการประเมินความสามารถของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่มมีความสอดคล้องกันสรุปได้ว่า นิสิตสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการออกแบบโดยนำเทคนิควิธีการและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศในการเรียนเพื่อพัฒนาด้านพุทธิพิสัย และมีการใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนรู้สู่การแก้ไขปัญหาด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ความพึงพอใจของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีต่ออาจารย์พี่เลี้ยง โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน พบว่า ความพึงพอใจของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.36) อันดับแรกคือ นิสิตสามารถนำวิธีการปฏิบัติตนของอาจารย์พี่เลี้ยงมาเป็นแบบอย่างที่ดีได้ รองลงมาคืออาจารย์พี่เลี้ยงให้คำปรึกษางานวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างเข้าใจ และอาจารย์พี่เลี้ยงให้คำปรึกษาการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน สรุปได้ว่า อาจารย์พี่เลี้ยงสามารถเป็นแบบอย่างที่ดี ดูแลเอาใจใส่และให้คำปรึกษาแก่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ทุกเรื่อง ซึ่งนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากอาจารย์พี่เลี้ยงไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญจากการสรุปผลมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการสร้างระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ขาดระบบและกระบวนการปฏิบัติงานภายในศูนย์ฝึกที่ชัดเจน การประสานงานไม่ราบรื่น กระบวนการทำงานไม่ครบถ้วนทั้งด้านการพัฒนาทักษะความรู้แก่อาจารย์พี่เลี้ยง ทั้งนี้เพราะการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบศูนย์ฝึกฯ ให้มีคุณภาพเป็นมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเกื้อ ครุฑคำ (2558) ที่ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พบว่า ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการระบบสารสนเทศศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อนำข้อมูลมาทำการพัฒนาระบบให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ใช้ระบบร้อยละ 60-80 มีความเห็นว่าระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นเป็นระบบที่ดีมาก มีความสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานเป็นอย่างดี

2. ผลการพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน-ระบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยหน่วยงานภายใน 4 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายงานวิจัยทางการศึกษา 2) ฝ่ายงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3) ฝ่ายงานนิเทศและพัฒนาวิชาชีพครูและ 4) ฝ่ายสำนักงานวิจัย นิเทศและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งแต่ละฝ่ายมีผู้รับผิดชอบและมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องดำเนินการที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีคู่มือการใช้ระบบฯ ให้กับอาจารย์พี่เลี้ยงสามารถนำไปใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยที่ทุกฝ่ายจะช่วยให้ระบบมีการดำเนินงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน ครูพี่เลี้ยงมีความรู้ความสามารถในการฝึกนิสิตได้ดียิ่งขึ้นมาก ทั้งนี้เพราะระบบจะมีการแบ่งสายงานเพื่อจัดสรรบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติหน้าที่แต่ละหน่วยงานไม่ซับซ้อนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายได้อย่างราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2554) ได้ให้ความหมายว่า ระบบหมายถึง องค์ประกอบหลายองค์ประกอบมารวมกันเป็นโครงสร้างที่แน่นอน มีเส้นโยงแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบอย่างเป็นระเบียบระบบ องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบทำงานเป็นอิสระแต่มีปฏิสัมพันธ์กันเกี่ยวเนื่องต่อกัน และการ

จัดระบบ (Systems approach) เป็นการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานและการแก้ปัญหา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานด้วยการรวบรวมข้อมูล กำหนดองค์ประกอบ ภาระหน้าที่ ความสัมพันธ์ ปฏิสัมพันธ์ ปัจจัยเกื้อหนุน และการประเมินโดยเน้นที่ขั้นตอน “ขั้นตอน” จึงเป็นคำหลักที่สำคัญของการจัดระบบ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ปฐมาภรณ์ อุทัยมฤตวารี (2551: 10) ไพฑูรย์ ศรีฟ้า (2551) และ ศิลปชัย พูลคล้าย (2562: 15) ให้ความหมายว่า ระบบ หมายถึง การจัดรวมองค์ประกอบย่อยหลายองค์ประกอบที่มีปฏิสัมพันธ์มารวมกัน ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นองค์ประกอบใหญ่ และทำงานอย่างสัมพันธ์กัน มีความสัมพันธ์กันภายใต้วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน โดยองค์ประกอบที่ร่วมกันคือ จุดมุ่งหมาย เพื่อกระทำให้สิ่งหนึ่งร่วมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. ผลการหาประสิทธิภาพของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

3.1 ประสิทธิภาพของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) ระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เท่ากับ 81.13 และประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E2) ของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เท่ากับ 84.17 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80/80 คือ อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจระบบงาน ทั้งนี้แสดงว่าระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลปชัย พูลคล้าย (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพัฒนาระบบและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักศึกษาครูศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผลการทดสอบประสิทธิภาพการเรียนการสอนฯ พบว่า E1/E2 เท่ากับ 82.87/83.75 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รักชนก โสภพิศ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว ผลการประเมินรูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.93/89.07 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ปรากฏว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.2 ประสิทธิภาพของคู่มือการใช้ระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน พบว่า เนื้อหาในคู่มือมี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 รูปแบบระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ หลักการ ทฤษฎี และแนวคิดรูปแบบการสร้างระบบ ตอนที่ 2 แนวปฏิบัติการดำเนินงานตามองค์ประกอบในแต่ละฝ่ายงาน ได้แก่ ฝ่ายวิจัยทางการศึกษา ฝ่ายนิเทศและพัฒนาวิชาชีพครู ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และฝ่ายสำนักงานปฏิบัติการ ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะคู่มือการใช้ระบบฯ มีความชัดเจนถูกต้องในทุกองค์ประกอบแนวทางการปฏิบัติในการนำระบบศูนย์ฝึกฯ ไปใช้แสดงถึงความคาดหวังที่ต้องการให้ผู้ใช้นำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง เงื่อนไขในการใช้ระบบศูนย์ฝึกฯ มีความชัดเจน บ่งบอกถึงข้อกำหนดที่ผู้ใช้อย่างแท้จริงจำเป็นต้องพิจารณา เพื่อให้ผลการใช้รูปแบบถูกต้องทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับผู้ใช้อย่างแท้จริง รายละเอียดวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ แต่ละขั้นตอนมีการอธิบายถึงการเตรียมสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติได้อย่างชัดเจน ช่วยลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานได้ คู่มือการใช้มีรายละเอียดของสาระสำคัญครบถ้วน ชัดเจนและถูกต้อง รวมถึงมีปัจจัยสนับสนุนการใช้คู่มือเตรียมพร้อมที่จะนำคู่มือการใช้ไปใช้อย่างได้ผล องค์ประกอบของคู่มือ ได้แก่ ความสำคัญและความเป็นมาของระบบศูนย์ฝึกฯ วัตถุประสงค์ กระบวนการและแนวทางการปฏิบัติมีความสอดคล้องเหมาะสมกับการเตรียมความพร้อม และแนวทางในการนำระบบศูนย์ฝึกฯ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เงื่อนไขในการใช้ระบบศูนย์ฝึกฯ มีความชัดเจนสามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับผู้ใช้ รายละเอียดวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ มีความชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี อินต๊ะสอน (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่อง

ทัศนคติด้านระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ส่งผลต่อความประทับใจในการบริการการศึกษาของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ระบบการจัดทำเอกสารราชการที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพต้องที่ความชัดเจน ถูกต้องและรวดเร็ว ตลอดจนการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานด้านระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อให้เกิดความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.3 ความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงที่มีต่อระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน พบว่า ความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงที่มีต่อระบบศูนย์ฝึกฯ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยที่ครูพี่เลี้ยงมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ มีคู่มือการใช้ระบบศูนย์ฝึกฯ ประกอบทำให้สามารถปฏิบัติตามได้ง่าย สะดวกและใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการฝึกสอนได้ดี ทั้งนี้เพราะระบบศูนย์ฝึกฯ มีคู่มือการใช้ระบบประกอบการปฏิบัติงานทำให้ผู้ใช้สามารถปฏิบัติตามได้ง่าย วิธีการใช้งานง่ายและสะดวกสามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งตรงตามความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินิษฐ์ นิติวิสิฐฐากร (2553) ได้ทำการศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเทศบาลสวนสนุก เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการพัฒนาทำให้ได้แผนการปฏิบัติการนิเทศภายใน และได้คู่มือการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งกลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการนิเทศภายในเป็นอย่างดีมีความชำนาญมากขึ้น และสามารถใช้กระบวนการนิเทศปฏิบัติการนิเทศภายในได้ตามขั้นตอนที่เหมาะสม อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

4. ผลการหาประสิทธิผลของระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

4.1 ประสิทธิผลความสามารถของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการจัดการเรียนรู้ภายหลังการให้คำปรึกษาและการสอนงานจากอาจารย์พี่เลี้ยง โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน พบว่า ผลการประเมินโดยนิสิตอาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศ ทั้งสามฝ่ายมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยในภาพรวมมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้ดีมาก แสดงว่า นิสิตสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพไปใช้ในการออกแบบการจัดทำแผนการเรียนรู้นั้นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำเทคนิควิธีการและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียน และมีการใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนรู้สู่การแก้ไขปัญหาด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลป์ชัย พูลคล้าย (2562) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักศึกษาครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผลการทดสอบความก้าวหน้าของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนพบว่า นักศึกษามีความก้าวหน้าทางการเรียน และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้ระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด

4.2 ความพึงพอใจของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีต่ออาจารย์พี่เลี้ยงโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน พบว่า ความพึงพอใจของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ นิสิตสามารถนำวิธีการปฏิบัติตนของอาจารย์พี่เลี้ยงมาเป็นแบบอย่างที่ดีได้ ทั้งนี้เพราะการอบรมโครงการพัฒนาระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้กับอาจารย์พี่เลี้ยงสามารถทำให้ครูพี่เลี้ยงมีความสามารถในระบบภายในศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากยิ่งขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเป็นพี่เลี้ยงนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ส่งผลให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีประสิทธิภาพ คือ อาจารย์มีความสามารถในระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างเข้าใจ และนิสิตฯ มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน สามารถนำวิธีการปฏิบัติตนของครูพี่เลี้ยงมาเป็น

แบบอย่างที่ดีได้ อีกทั้งอาจารย์พี่เลี้ยงสามารถให้คำปรึกษางานวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างเข้าใจ นิสิตมีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของอาจารย์พี่เลี้ยง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ควรเตรียมความพร้อมครูพี่เลี้ยงให้มีความรู้ ทักษะและเข้าใจบทบาทตนเองให้มากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บาร์บารา เกรแฮม (Barbara Graham, 2006) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องเงื่อนไขสำหรับการฝึกประสบการณ์เดิม การเตรียมตัวและแนวคิดทางวิชาการของครูพี่เลี้ยง พบว่า ผู้วิจัยได้บรรยายประสบการณ์เดิม การเตรียมตัวและแนวคิดทางวิชาการของครูพี่เลี้ยงจำนวนหนึ่งในโรงเรียนมัธยมที่เป็นสถานที่สำหรับพัฒนานิสิตเกี่ยวกับประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการเป็นครูพี่เลี้ยงที่ประสบความสำเร็จ ผลที่ได้บ่งชี้ว่าครูพี่เลี้ยงมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งในบทบาทและสิ่งที่ต้องรับผิดชอบกับความคาดหวังที่ชัดเจนสำหรับประสบการณ์ในความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของครูพี่เลี้ยงในการเตรียมครูใหม่ ซึ่งเงื่อนไขเหล่านี้เป็นสิ่งที่สนับสนุนการปฏิบัติงานที่ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่พัฒนาขึ้นเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ มีความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายงานต่าง ๆ ผู้บริหารสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดคุณสมบัติเพื่อคัดสรรบุคลากรและพนักงานปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับตำแหน่งงาน
2. ระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่พัฒนาขึ้นมีมาตรฐานและความชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงานของศูนย์ฝึกฯ จึงนำไปประกอบการปฏิบัติงานของผู้บริหาร อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์ฝึกฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการทำงานของแต่ละฝ่ายงาน ที่จะส่งผลให้การติดต่อประสานงานกับฝ่ายงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็ว และลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน
3. คู่มือการใช้ระบบศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่สร้างขึ้น ทำให้อาจารย์พี่เลี้ยงสามารถนำไปศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในระบบศูนย์ฝึกฯ ได้ชัดเจน และสามารถใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ที่จะส่งผลให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นิสิตฝึกฯ ได้นิสิตที่มีคุณภาพและสำเร็จตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสามารถและความต้องการของอาจารย์พี่เลี้ยง สอบถามความสมัครใจและความพร้อมในการเป็นอาจารย์พี่เลี้ยง โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้ตรงกับสมรรถนะทางศาสตรวิชาชีพของนิสิตแต่ละสาขาวิชา อันจะเป็นประโยชน์ต่อนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อย่างแท้จริง
2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูพี่เลี้ยงในด้านการดูแล และให้คำปรึกษานิสิตในด้านต่าง ๆ และการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เป็นครูพี่เลี้ยงมืออาชีพ เพื่อพัฒนาศักยภาพความสามารถของครูพี่เลี้ยงให้เป็นรูปธรรม อันจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และประเทศชาติ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2564). *แผนกลยุทธ์ 4 ปี (พ.ศ. 2564 - 2567)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จารุณี อินตะสอน. (2562). *ทัศนคติด้านระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ส่งผลต่อความประทับใจในการบริการการศึกษาของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*. รายงานการวิจัยทุนมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ชีวัน เขียววิจิตร. (2560). กระบวนการพัฒนาต้นแบบครูพี่เลี้ยงของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 18(1), 198-213.
- เด่นชัย สมปอง. (2557). การพัฒนาระบบบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยอาศัยเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 6(11), 65-80.
- นพวรรณ ถกจตุรัส. (2560). รายงานการวิจัยเรื่องการจัดระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- นิศาชล วุฒิสาร. (2556). การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนคลองขามวิทยาคร อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์. *สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารบัณฑิตศึกษา*. 10(50), 123-132.
- บุญเกื้อ ครุคำ. (2559). *การพัฒนาระบบสารสนเทศศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. ปรินญาวิทยาสาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการสารสนเทศและเทคโนโลยี. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปัฐมาภรณ์ อุทัยอมฤตวารี. (2551). *รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา*. สงขลา: โรงเรียนรัตภูมิวิทยา.
- ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. (2551). *e-book หนังสือพูดได้*. กรุงเทพฯ : ฐานบุ๊คส์.
- ภิญโญ โพธิ์กลาง. (2551). *การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนบ้านโนนทอง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา*. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รักชนก โสภาคิต. (2553). *การพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชา การจัดการท่องเที่ยว*. ปรินญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เล็กฤทัย ชันทองชัย. (2561). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการสอนในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาฝึกสอน กลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 8(2), 15-30.
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2554). *การประเมินและการทดสอบประสิทธิภาพสื่อการสอน*. ในเอกสารการสอนชุดวิชาสื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หน่วยที่ 15.5). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิลปชัย พูลคล้าย. (2562). *การพัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักศึกษาครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2544). *การวัดผลการศึกษา*. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สุเทพ ไชยวุฒิ. (2560). *การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2560). การบริหารจัดการระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 “นวัตกรรมสร้างสรรค์ ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ไทยแลนด์ 4.0” มหาวิทยาลัยนครพนม.
- อกนิษฐ์ นิตินิฏฐากร. (2553). การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนเทศบาลสวนสนุกเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Barbara G. (2006). “Conditions for successful Field Experiences: Perceptions of Cooperation Teacher” *Teaching and Teacher Education: An International Journal of research and Studies*. 20(8), 1118-1129.
- Barney, J. B. (2012). Purchasing, supply chain management and sustained competitive advantage: The relevance of resource-based theory. *Journal of Supply Chain Management*, 48(2), 3-6.
- Eggert, A., Thiesbrummel, C., & Deutscher, C. (2015). Heading for new shores: Do service and hybrid innovations outperform product innovations in industrial companies?. *Industrial Marketing Management*, 45, 173-183.